— די —
פאַרבאָטענע ליבע
א העכסט שפאַנענדער ראָמאַן פון אידישן פאַמיליען לעבן אין אמעריקע
פון א. ר.

דער אומגעבעטענער גאַסט

דאָס גרויסע הויז אין וועלכער די משפחה סילווער האָט געוואוינט פאר די לעצטע 15 יאר — זינט זיי האָבן געמוזט פארלאָזן די גרויסע רוסישע ...

גרויסער פארם. אין שטאָט האָט ער נאָך אויך געהאַט א חלק אין א גרויסער פאבריק, וואָס איז אים געבליבן בירושה פון זיין פאָטער און ער האָט זי שפעטער פארקויפט. פאַרן אהין האָט ער ניט געדאַרפט, איז ער כסדר ...

...

צען
באַפרייען זיך פון פאַרשטאָפּונג

נוצט דר. קאַרטער'ס באַרימטע ליטל ליווער פילס. איננאַנצן וועדזשעטייבל. צאַרט אָבער ווירקזאַם. קיין שלעכטע נאָכווירקונגען. פאַר 60 יאָר זיינען זיי שנעלע הילף פאַר נערוועזקייט, קראַנקע קאָפּווייטיקן, אומפאַרדייאונג, שוואַכקייט, שלעכטן אויסזען.

25ס. און 75ס. רויטע פעקלאך. פרעגט אייער דראָג סטאָר פאַר

Carter's Little Liver Pills

מוטער נעמט שוידערלאַכע ראַכע פון צוויי אומשולדיקע פאַר דעם טויט פון איר זון

און זי אליין קומט אום אין דער זעלבער צייט

פון י. ראָזמאַן

אין דער צייט פון דער וועלט מלחמה האָט זיך אין א ליטווישן דערפל, אין מינסקער גובערניע, אָפּגעשפּילט פאַלגנדער בלוטיקער ספּעקטאַקל, וועגן וועלכן מען האָט כמעט ניט געהערט. צוליב דעם וואָס דער פאַרקער צווישן לענדער האָט זיך אָפּגעשטעלט און די אויסלענדישע צייטונגען זיינען ...

ווען די מלחמה האָט אויסגעבראָכן איז ער אַלט געווען צוואַנציק יאָר. כאָטש ער האָט אויסגעקוקט עלטער. צו יענער צייט האָט מען אין רוסלאַנד זיך געדאַרפט מעלדן אין מיליטער דינסט צו 21 אויף דעם 22טן יאָר. אָבער ווי יעדן איינעם איז באַוואוסט, האָט רוסלאַנד דאַמאָלט גע...

...

ווייסט איר?

אז אין 1327 אידישע היימען געפינען זיך 841 סובסקרייבער פון „דאָס אידישע וואָרט"

די דאָזיקע פאַקטן זיינען אויסגעפונען געוואָרן פון די גאַסן אין דעם אידישן געגנט אין וויניפעג, וועלכע מיר האָבן ביז איצט געציילט א דאַנק דער אַנקעטע וואָס „דאָס אידישע וואָרט" האָט לעצטנס דורכגעפירט כדי פעסטצושטעלן דעם מצב פון דער אידישער שפּראַך ביי אונז אין שטאָט.

דאָס זיינען די ציפערן פון דער פערטער ציילונג:

צאָל אידישע היימען וואָס געפינען זיך אין דעם דיסטריקט	1327
צאָל היימען וואו מען רעדט אידיש	1288
צאָל היימען וואו מען רעדט ענגליש	39
צאָל קינדער וואָס לערנען אין עלעמענטאַרע פּאַבליק סקולס	1072
צאָל קינדער וואָס באַזוכן אידישע שולן	830
צאָל היימען וואו מען קריגט בלויז „דאָס אידישע וואָרט"	608
צאָל היימען וואָס קריגן „דאָס איד. וואָרט" צוזאַמען מיט דער „פרי פּרעס"	158
צאָל היימען וואָס קריגן „דאָס איד. וואָרט" צוזאַמען מיט דער „טריביון"	75
	841
צאָל היימען וואָס קריגן „די וועסטערן דזשואיש ניוס"	132
(פון די דאָזיקע 132 זיינען 81 אין דער זעלבער היים מיט „דאָס אידישע וואָרט")	
צאָל היימען וואָס קריגן „די דזשואיש פּאָסט"	112
(פון די דאָזיקע 112 זיינען 83 אין דער זעלבער היים מיט „דאָס אידישע וואָרט")	

די דאָזיקע ציפערן באַשטעטיקן און באַרע כטיקן ווידעראַמאָל אונזער באַהויפּטונג, אז די דאָזיקע ציפערן באַשטעטיקן און באַר

אידישע וואָרט

האָט דריי מאָל אזויפיל סובסקרייבערס ווי ביידע טעגלאַכע צייטונגען צוזאַמען

„דאָס אידישע וואָרט" איז דער איינציקער און בעסטער פאַרמיטלער צו דערגרייכן די גאַנצע אידישע באַפעלקערונג אין וויניפעג און מערב קאַנאַדע. נוצט „דאָס אידישע וואָרט" פאַר אייערע געשעפטס אַנגעלעגנהייטן, און עס וועט זיך אייך זיכער באַצאָלן, ווייל אן אַדווערטייזמענט אין „דאָס אידישע וואָרט" ברענגט רעזולטאַטן.

קיינמאָל האָט ער נאָך ניט געפילט אַזאַ בושה.

מיסטער סילווער איז אַרויסגעקומען פון דער פאַרנטריקער טויערענדע פון הויז. ער האָט זיך אָפּגעשטעלט, פאַררוקט די הענט אין זיינע קעשענעס, זיך איינגעקוקט און זיך געלאָזט גיין צום טיר.

(ווייטערס קומט)

ביים אידישן פרויען קאָונסיל

— דער נאַציאָנאַלער קאָונסיל פון די אידישע פרויען וועט אָפּהאַלטן א פאַרזאַמלונג מאָנטאַג, דעם 26טן אָקטאָבער, 2.30 נ. מ., אין ראָיאַל אַלעקסאַנדראַ האָטעל. דר. ט. גלען האַמילטאָן, דער גאַסט-רעדנער פון דעם נאָכמיטאָג וועט האַלטן און אילוסטרירטע לעקציע וועגן פּסיכישער פאָרשונג. דר. האַמילטאָן האָט אָוועקגעגעבן 16 יאָר פון זיין לעבן פאַר פּסיכישער פאָרשונג און עס וועט זיין זייער אינטערעסאַנט צו הערן זיין לעקציע וועגן דער דאָזיקער טעמע. אַלע מיטגלידער זיינען איינגעלאַדן צו קומען און ברענגען זייערע פריינט.

* * *

דער קאָמיטעט וועלכער האָט די אויפזיכט אויף די ענגלישע קלאַסן אָנגעפירט פון אידישן פרויען קאָונסיל אין תלמוד תורה זאַל, מעלדעט אז ס'איז נאָך פאַראַן פּלאַץ פאַר אייניקע סטודענטן וועלכע ווילן לערנען ענגליש. אַלע וועלכע זיינען פאַראינטערעסירט צו לערנען זיך לייענען, שרייבן און ריידן ענגליש קאָנען זיך באַנוצן מיט דער געלעגנהייט.

וועסט קילדאָנען פרויען טעטיק פאַר מערב קאַנאַדער בית יתומים

א גרויסאַרטיקע טיי און א גראָסערי שאַוער פאַרן בית יתומים איז אָפּגעהאַלטן געוואָרן אין דער היים פון מר. און מרס. ס. ציפּורסקי, וועסט קילדאָנען.

דער אויטאָמאָביל פון מר. ס. ציפּורסקי איז געווען „ביזי" דעם גאַנצן אָוונט מיט ברענגען און אָפּפירן די געסט, וועלכע וואוינען ווייטלאַך.

עס זיינען אָנוועזנד געווען מרס. ס. ציפּורסקי, מרס. ר. בערקאָוויטש, פּראָסאָוו, ביינדער, פ. לאַסקער, קעטשמאַן, ה. כאַטשינאָוו, סאַהאַקין, באַס. א. פּילקאָוו, הימעלפאַרב, זאַלאַטאַראָוו, קרוגער, מאַרשאַנסקי, ליפּקינד און ...

... האָט געבאָרן דעם ערשטן זון, איז זי קראַנק געוואָרן און ער האָט געמוזט מגולגל ווערן אויף דער פאַרם... און אַט, האָט ער געבראַכט צו דעם, אז זיין איינציקע טאָכטער זאָל אַנטלויפן פון דער היים און ער היום ווייסט מען ניט וואו זי איז, מיט וועמען זי איז... זינט דאַמאָלט בענקט די אַלטע מוטער נאָך איר קינד, און פון יעדן אייניקל ווייל זי מאַכן א טאָכטער, זי רעדט אויך צו מאָריסן ווי צו א מיידעל, פירט זיך מיט אים ווי מיט א מיידל. צי מעג ער דאָס דערלאָזן? צי מעג ער זיך האַלטן פון דער ווייטן.

אָבער דאָס טראַכטן האָט לאַנג ניט אָנגעהאַלטן, באַלד האָט ער שוין געטראַכט:

— און וואָס איז דער אונטערשייד ווי אַזוי ער וועט דערציִען? און אַט בין איך אויך אַמאָל געווען א אינגל א ברען, א פלינק געשיקט בחור'ל און וואָס איז געוואָרן פון מיין לעבן?

סיי ווי סיי — ער האָט זיך מיט זיין אינגל ניט אינטערעסירט און צו אים אין צימער קיינמאָל ניט אַריינגעגאַנגען.

דערפאַר אַליין האָט מאָריס ליב געהאַט זיין צימער און ליב געהאַט דאָס שפּילן, עפּעס איז דאָס שפּילן אים געווען זייער נאָענט און די פּיאַנאָ — זיין פריינט.

אָוועקזעצנדיק זיך ביי דער פּיאַנאָ אויסשטרעקנדיק זיין שיינעם קאָפּ האָט ער זיך גענומען פּראַקטיסן. ווי נאָר ער איז פאַרטיק געוואָרן מיט זיין לעקציע, האָט ער מיט גרויס געפיל און מיט וואונדערלאַכער טעכניק גענומען שפּילן שומאַנס מוזיק, דאָס וואָס האָט אים קיינמאָל ניט געקאָנט מיד מאַכן. פאַר וואָס ער האָט אַזוי ליב געהאַט שומאַנס מוזיק? — ער האָט זיך קיינמאָל די פראַגע ניט געשטעלט.

ער האָט געשפּילט מיט אַזאַ טיף געפיל, מיט אַזאַ האַרציקייט, אז ער האָט דערפילט, ווי א טרויער פרעסט זיינע אַלע אברים, ער האָט אַליין ניט געוואוסט וואָס דאָס באַדייט. נאָר היינט — אָפּשפּילנדיק שומאַנען האָט ער דערפילט אז זיין האַרץ איז זיך פאַרגאַנגען אין א מאָדנער בענקשאַפט און עפּעס מאָדנע מחשבות זיינען אויפגעקומען אין אים, עפּעס ווי ער וואָלט געוואָרן פאַרשלונגען פון א מערקווירדיקער זיסקייט. זיין נשמה האָט אויפגעוואַכט אין אים, האָט אים פאַרכאַפּט. ער האָט נישט געוואוסט, אז ער געפינט זיך אין דער עלטער. וואָס אין אים וואַכט אויף דער מאַן... ער האָט עס ניט פאַרשטאַנען, און עס איז ניט געווען ווער עס זאָל מיט אים ...

אַלע מאָל געזאָגט.

ביי מאָריסן איז דאָס פּראַקטיסן ניט געווען קיין שווערע זאַך, ער האָט ליב געהאַט די דאָזיקע דריי שעה וואָס ער פלעגט אַלע טאָג פאַרברענגען ביי דער פּיאַנאָ. די מוטער וואָס האָט מיידעלווייז אַרויסגעוויזן פעאיקייטן צו דער פּיאַנאָ, האָט אים פון קליינערהייט אָן צוגעוואוינט צו שפּילן. דאָס צימער אַליין איז אים אויך שטאַרק געפעלן געווען. דאָס צימער האָט אינגאַנצן געהערט צו אים, קיינער א חוץ אים איז אהין כמעט ניט אַריינגעקומען, דאָס איז געווען א גרויס צימער, וואָס מען האָט ספּעציעל צוגעבויט צום הויז, און פון דעם צימער איז געווען א קליינער קאָרידאָר אין גרויסן זאַל אַריין. קיינער האָט אים דאָ ניט געשטערט, די מוטער איז אָפט געזעסן אין זאַל, געזעסן אויף א וויגשטול, שטענדיק איינגערעקט די קראַנקע פיס און עפּעס געשטריקט און געהאָפטן. דער פאָטער ווידער האָט זיך געפונען אין זיין קאַבינעט, האָט כסדר געקוקט אין די ביכער און פאַרשריבן אויסגאַבן און איינקינפטע פון זיין ...

אין די אינטערעסן פון ישיבת „חיי עולם"

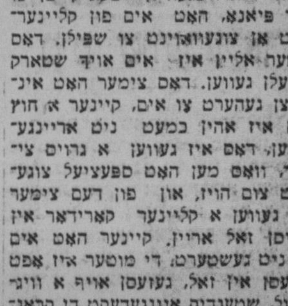

עס האָבן זיך לעצטנס פאַרשפּרייט קלאַנגען, אז די ישיבת „חיי עולם" אין ירושלים, פאַר וועלכער ר' פּסח אליין נעמט צונויף, איז ניט ווערט געשטיצט צו ווערן.

מיר האָבן דערפאַרן פון די בעסטע קוועלן, אז די ישיבת „חיי עולם" איז איינע פון די בעסטע ישיבות אין ארץ ישראל, וואו הונדערטער בחורים און הונדערטער קינדער לערנען תורה יומם ולילה.

די ישיבה האָט דאָס רעכט צו קלאַפּן פּושקעס און אַלע גדולים און צדיקים פון ארץ ישראל בענטשן מיט אַלע ברכות די אַלע וואָס וועלן וואַרפן געלט אין די פּושקעס פון ישיבת „חיי עולם".